

GUDBRANDSDALEN

slåttar frå Lom

The logo of the Norwegian Broadcasting Corporation (NRK), consisting of a white circle containing the letters "NRK" in a bold, black, sans-serif font.

FOLKEMUSIKK OG SPELMENN I LOM

Lom Spelemannslag, ca 1955.

Bak frå venstre: Sigurd Marstein, Kristen Fyrun, Einar Turtum, Mathias Bakken, Reidar Hagen og Simen Bjørgen.

Framme frå venstre: Johannes Langøygard, Hans W. Brimi, Ola Moløkken og Sjugurd Garmo.

Bak Sjugurd: Amund Bjørgen. Foto: ukjent frå lokalavis, utlånt av Rolv Brimi.

Lom, Vågå og Skjåk er kjerneområde for folkemusikken på vanleg fele i Norge.

Fra 1700-talet har folkemusikken og dansen i Lom vore viktig, og historia fortel om to forpaktarspelemenn i Lom og Skjåk: Ola Halldogsen og Kristen Turmoen (Spelmann-Kristen). Fel-Jakup (1821–1876) var den store, og tradisjonen fortel at han rvude over dei andre spelmennene. Jakup spelte saman med Rolv Gaupar (1824–?) og Jo Krøkje (1824–?). Dei hadde høg status og vart omtala som «Lomspelmeinn» av mellom andre Iva Bråtå i Vågå. Rolv Gaupar og Jo Krøkje reiste til Amerika, så vi veit ikkje nøyaktig når dei døydde. Trass i den store utvandringa frå bygdene her vart heldigvis mange dyktige spelmenn att, slik at folkemusikktradisjonen ikkje fekk noko brot, men har levd samanhengjande. I boka si *Ei spelmannsoge* skriv Erling Kjøk om spelmenn i Lom og elles i Ottadalen, og han fortel at det var mange som tok vare på og førte musikken vidare. Mange lærte av og spelte saman med Jakup, og Per Kringelhaugen (1830–1907), gjerne kalla Per Spelmann, vart den mest kjende av dei. Per vart sjølv kjelde og læremester for fleire, som Sigurd Eggen og Ola Moløkken, og det har heile tida vore eit sterkt nettverk av spelmenn i heile bygda. Da vanleg fele vart tevlingsklasse på landskappleiken i 1924 i Molde, stiltte Ola Moløkken opp og vann. Ola vann også i 1926 og 1932. Dette kan vere ein grunn til at så mange spelmenn frå Lom har vore flinke til å vere med på Landskappleiken. I klasse A vanleg fele har spelmenn frå Lom vunne 40 gongar.

FEL-JAKUP

Fel-Jakup (1821–1876) er den mest kjente spelmannen som har levd i Lom og Skjåk. Han var fødd i nåverande Skjåk kommune, men utanfor bygda gjekk han ofte under namnet Loms-Jakup i og med at Skjåk var ein del av Lom kommune fram til 1866. Han spelte for Ole Bull, og han skal ei gong ha sagt at Myllarguten hadde dei finaste slåttane, men Fel-Jakup var best til å spele. Jakup syntte tidleg talent for felespel og kom i lære hjå Gamel-Sjugurd Hjeltartredet (1810–1889) både i skreddering og felespel. Ei herme etter Gamel-Sjugurd er slik: «Detta bli gild spelmann, for tonhugu æ' så gløgt og håndlaget så godt.» (Erling Kjøk: *Ei spelmannsoge*). Den kjente Fant-Karl (truleg Karl Johansen Rosenberg, ca 1775–ca 1855) kom åt dalen, og Jakup reiste saman med han i fleire år. Og Jakup spelte så flott og gjorde slike inntrykk at han vart ein kjent spelmann både i Rørosområdet, Trøndelag og på Nordvestlandet. Fel-Jakup bytte slåttar der han for, og det er nok hovudårsaka til at Ottadalen har mykje fellesstoff med desse områda. Ingen spelmann i dalen er så mykje omtala og skrive om som Fel-Jakup. Det fortel om den sterke posisjonen han hadde i si samtid, og at han fekk så godt eit ettermæle. Han spelte på ballar for storfolk og i stugu til småkårsfolk. Han var spelmann for alle, og «Jakup-leikjen» er minnesmerket etter Fel-Jakup. Uttrykket lever enda, og slåttane blir stadig brukt.

TEKNA AV OLAV ØYGARD, UTLÅNT AV ROLV BRIMI

PER SPELEMAN

Per Kringelhaugen (1830–1907)

Per Kringelhaugen vokser opp i Lom hovudsokn, men bussete seg som ung i Bøverdalen. Her hadde han fleire plassar før han gifta seg med Eldri på Kringelhaugen, der han var resten av livet. Per gjekk i skomakarlære, og det vart yrket hans. Han begynte tidleg å spela fele, og Rolv Gaupar vart ein viktig lærermeister. Det er hermt etter Per at han tykte Rolv spelte somme slåttar betre enn Jakup. Seinare vart Fel-Jakup både lærermeister og spelvenn, og desse to reiste i hop på Romsdalsmarknaden minst sju gonger. Da var dei borte i mange veker, for spelinga gjorde at dei ikkje hadde hast med å kome seg heim. På slike spelferder lærte Per svært mykje av Fel-Jakup og kom såleis til å bli den viktigaste arvtakaren av musikken hans. På folkemunnet vart han kalla Per Spelmann. Etter at Fel-Jakup var borte, vart Per den mest brukte spelmannen i Lom nesten ein mannsalder. Han var sjølvskriven gjestbodspelmann, og Per reid føre mangt eit bryllaupsfylge. Og han lé på marknad, auksjonar, ulike ballar og i andre tilstellingar der det var bruk for musikk. Det var naturleg at andre spelmenn kom til Per for å lære. Slik vart han slåttekjelde og lærermeister for mange. Både Sigurd Eggen og Ola Moløkken lært av Per Spelmann.

OM OPPTAKA PÅ CD-EN

- Spor 01–09: 08.11.1948, NRK Gram.
- Spor 10–14: 01.03.1951, NRK Gram.
- Spor 15: April 1954, reportasjetur.
- Spor 16–17: 22.06.1957, Landskappleiken, Fagernes.
- Spor 18–20: 07.06.1952, Vågå.
- Spor 21–24: 29.05.1958, Graffer Gård, Garmo.
- Spor 25: 17.06.1964, Gaukstadstugu, Lom.
- Spor 26: 09.06.1976, Gaukstadstugu, Lom.
- Spor 27–28: 16.01.1984, Svee hotell, Vågå.
- Spor 29: 04.11.1948, NRK Gram.
- Spor 30–33: 24.04.1952, Studio NRK, Marienlyst.
- Spor 34–36: 07.01.1971, Garmo skule, Lom.
- Spor 37–41: Mars 1977, Garmo, Lom.
- Spor 42: 24.02.1980, Gaukstadstugu, Lom.
- Spor 43: 06.11.1948, Gram.

Oppetak ved Rolv Myklebust, NRK: Spor 15–26, 30–32, 34–41.

Oppetak ved Sven Nyhus, NRK: Spor 27–28 og 42.

SPELEMENNENE PÅ CD-EN

FOTO: UKJENT, UTLANT AV ROLF BRIMI

Ola Moløkken, 1948.

OLA MOLØKKEN (1871–1957)

Ola syntte tidleg interesse for felemusikk, og han prøvde å lage seg feler sjølv. Mor hans var ikkje glad for det, så ho øydela dei når ho fekk tak. Men snart fekk Ola ei riktig god fele, og nå vart det øving og speling. Ola nemner sjølv tre viktige læreremestrar. Den første var Lars Kjørren (1826–1890), som budde i same grenda. Seinare var Ola eit par år i Bøverdalen, og her fekk han spele med og lære av Per Spelmann. Ein tredje læreremester Ola talra om var Ola Ringneset (1811–1902), meister-spelmann frå Vågå. Ola Moløkken arbeidde ein del på setreten ved Tesse, og han fortalte at Ringnesen ofte kom hit om kveldane, og da vart det lating og læring. Ola fann ein spelpartner i grenda si, torader-spelmannen Knut Runningen (1866–1947). «Knut og Lykkjen» som dei vart kalla, lét til dans i ein mannsalder utover på 1900-talet. Ola vart sjølv ein gjæv læreremester, særleg i Garmo. Alle som spelte fele i bygda, lærte spel og slåttar av han, og typiske slåttar for Ola, vart gjerne kalla «Lykkjeleikje». Han vann landskappleiken tre gonger, og i 1948 var han i NRK og spelte for opptak. Ola lét inn 24 leikar, og dette er av dei viktigaste folkemusikkopptaka vi har i Lom. Leikane Ola spelar på denne plata, er frå desse opptaka. Ola fekk Kongens fortjenestemedalje og var æresmedlem i Landslaget for spelemann (Lfs), i dag FolkOrg.

SIGURD EGGEN (1883–1964)

Sigurd Eggen vokste opp i Lom hovudsokn, og der var det mange spelmann. Han stifta familie og flytte til Bøverdalen, og arbeidde som skomakar og steinmurar. Her budde Per Kringelhaugen, og han vart den

store læreremesteren og idealet for Sigurd. Gjennom Per går slåttane attende til Fel-Jakup, Gamel-Sjugurd og fleire. Per var au skomakar, så det var både skoing og spelning når Sigurd kom for å lære. Sigurd lét mykje til dans, særleg i Lom og Skjåk, og han gjekk mang ei mil til fots med fela under armen. Spelet hans var drivande og han hadde stor slåttekunne. Sigurd var ideal og læreremester for yngre spelmann i både Lom og Skjåk, og mange er slåttane som blir nemnt «etté 'om Sigurd». Han var med på kappleikar, og på landskappleiken i 1957 vann han fyrste premie i eldste klasse. Sigurd laga fleire fine slåttar, og den mest kjende, springleiken «Gamel-Haugjen», er brukt i heile Ottadaln. Sigurd var æresmedlem i Landslaget for spelemann (Lfs), i dag FolkOrg.

JOHANNES LANGØYGARD (1901–1991)

Johannes var yngst av 13 sysken. Det var ein musikalisk familie, og både foreldra var gode til å syngje. Johannes var også ein dyktig kvedar med den gamle tonalitetten, men det var ikkje mykje han song ute. Det var helst i heimen med få personar til stades. Derimot vart han svært aktiv og kjent som spelmann. Saman med Iva Kolden (1900–1973), «Johannes og Iva», spelte han mykje til dans i Garmo. Johannes var med i Lom Spelemannslag frå laget vart stifta i 1942 og til ut på 1980-talet. Han var også mykje med på kappleikar, og han gledde seg kvar gong han skulle på scena. Hos Johannes var det spiegleda og ikkje nervane som rådde. Johannes hadde eit smidig og lett spel. Han hadde ei mjuk bogehand, så han var god både å sjå på og høre på. Til og med taktrampen til Johannes var uvanleg elegant. Han sette ikkje foten hardt i golvet, men berre ein lett markering der foten lyfta seg opp att med det same. Johannes laga fleire slåttar, og springleiken «Skjellbergjen», som han kanskje var mest stolt av, er med her. Han spelte inn i NRK første gongen i 1952, og siste gongen i 1984, 83 år gammal. Stø bogehand og glød i spelet hadde han heilt til det siste. Johannes var æresmedlem i Landslaget for spelemann (Lfs), i dag FolkOrg.

ERLING KJØK (1913–1999)

Erling Kjøk er den spelmannen i seinare tid som kunne flest slåttar og attåt hadde han stor kunnskap om tradisjonsstoffet. Han var også ein ivrig samlar av vokal folkemusikk. I tillegg hadde han eit minne som få og noterte ned det han fekk greie på. Dette vart samla i boka *Ei spelmannsøge* (1995). Erling er også hovudkjelda til det store noteverket *Slåtte og leikje* (2012) som sonen Knut gav ut. Ut over 1930-talet spelte Erling og fleire i bygda saman. Dette gav kimen til Lom spelemannslag som Erling var med og stifta i 1942. Han var leiar i laget dei første 10 åra. Både før og etter krigen let han mykje til dans i flere bygder. Men så reiste han til Oslo på arbeid og var pendlar i mange år, og spelning vart det derfor mindre av. På 70-talet fekk Erling derimot ein ny giv fra Sven Nyhus frå Norsk Folkemusikkasning (NFS) gjorde opptak med han. Han både spelte og song inn mykje og er ei av dei største kjeldene til NFS. Erling var ein oppsøkjande spelmann og hadde derfor mange kjelder og læreremestrar i ulike bygder. Han nemnde særleg tre

Ola-karar, Ola Moløkken, Ola Nystugun (1875–1946) i Vågå og Ola Gjerdet (1871–1952). Men det var Ola Gjerdet i Lom han sette høgst. Erling skriv i boka si: «Eg var ute etter å finne og lære det eldste og det beste. Det er eg viss på at eg fann hjå Ola Gjerdet, og det utta å spørje». Erling har også laga fleire slåttar, og «Krokhallingen», som har vore brukt på fleire kappleikar, er på repertoaret til Lom Spelemannslag. Han hadde eit kraftfullt fleirstrengsspel med ein særpræga tonalitet og rytmikk. Erling var æresmedlem i Landslaget for spelemann (Lfs), i dag FolkOrg.

Rolv Brimi / Rasmus Stauri / Ola Grøsland

FOTO: NORSK FOLKEMUSIKKSAMLING, NASJONALBIBLIOTEKET

Erling Kjøk og Ola Aasen, ca 1970.

Kjelder:

- O.M. Sandvik: *Folkemusikk i Gudbrandsdalen*, 1948
- Årbok for Gudbrandsdalen, 1957, 1963, 1964, 1980, 1993
- Olav Saeta: *Norsk Folkemusikk Oppland 1–2*, 1992
- Erling Kjøk: *Ei spelmannsøge*, 1995
- Arvid Møller: *Den vare tonen*, 1997
- Jon Kolden: *Bygdabok for Lom*, 2000
- Knut Kjøk: *Slåtte og leikje*, 2012
- Hans W. Brimi: *Ulike nedteikningar gjennom fleire år*.

SLÅTTEOMTALE

OLA MOLØKKEN

01. «**Bestemor**, springleik (1948)

Også kalla «Bestemor Vårdalé» for å skilje frå springleiken «Bestemor Bøverdalé». Brukt i Vågå au med namnet «Springleik etter Ringnesa».

02. «**Gjendemarsurkaen**» (1948)

Komponert av Ivar Lillesæter (1845–1924) Vågå.

03. **Vals etter Per Spelmann** (1948)

04. «**Dansar-Hans**», springleik (1948)

Ein av storslåttane hans Ola.

05. «**Nåvårssetermarsjen**» (1948)

Ola fortalte at han laga slåtten ein gong han låg vêfast i Moasetra på Nåvårssetra ved Tesse og høyrd vinden ula i skorsteinspipa.

06. **Springleik** (1948)

Lært av Lars Kjørren.

07. **Vals** (1948)

Dette er ein av leikane Ola Moløkken laga.

08. «**Leiken hennar Torø**», marsj (1948)

Torø er Torø Grasdalsmoen (1877–1953). Ho var god til å hulle og var kjend for å kunne mange leikar. Dette er ein original slått som er lite brukt i dag.

09. «**Eirik Kjæstad**», vals (1948)

SIGURD EGGEN

10. «**Gamel-Brit**», springleik (1951)

Springleik etter Per Spelmann.

11. **Bruremarsj** (1951)

O.M. Sandvik skreiv ned slåtten etter Kristen Storlien (1829–1914) frå Lom. Marsjen vart spelt ved OL-seremonien på Lillehammer i 1994.

12. «**Lomsvogga**», vals (1951)

Denne valsen er au berre kalla «Voggga». O.M. Sandvik skreiv han ned under namnet «Ette' om Jakup», det fortel at det er ein Fel-Jakupleik. Valsen var lenge kjenningsmelodien til Lom Spelemannslag.

13. «**Gamel-Haugjen**», springleik (1951)

Truleg den mest brukte av slåttane Sigurd laga. Gamel-Haugjen var svigerfaren hans.

14. «**Skrivar Hansen**», vals (1951)

Sorenskrivar Rasmus Hansen (1797–1861) budde i Vågå og har fått denne valsens oppkalla etter seg. O.M. Sandvik skreiv valsens under namnet «Jakup».

ERLING KJØK

29. «**Kjæresten hass Jakup**», vals (1948)

Ein Fel-Jakupleik. Erling spelte også valsene i Ådur. Valsen er mykje brukt i heile Ottadalen.

30. **Springleik** (1952)

Erling kalla slåtten «Ho Torø Grasdalsmoe», som også er det vanlege namnet i dag.

31. «**Blekastadhallingen**» (1952)

Erling lært slåtten etter hulling og har også lagt på namnet. Slåtten er skriven ned av L.M. Lindemann.

32. **Springleik etter Rolv Gaupar** (1952)

Også kalla ein Else-Larsleik.

33. **Springleik etter Ola Nystugun** (1971)

Basen stemt F.

34. **Vals etter Ola Hoft** (1971)

Erling lært leiken av Peder Rusten, Garmo (1895–1965). Valsen blir også kalla «Hesthågvålsens».

35. «**Vindflogoleiken**», springleik (1971)

Komponert av Fel-Jakup ein gong han overnattet i høgsvala på garden Lykre i Skjåk og høyrd vinden bles gjennom svala. Leiken blir også kalla «Nordavind».

36. **Springleik** (1971)

Lært av Ola Gjerdet.

37. «**Oskeleiken**», springleik (1977)

Erling kalla også slåtten for «Gamel-Brimibakkjen». Han lært springleiken av Johannes Hagen. Tjorhæststille, basen stemt F.

38. «**Galne-Visten**», springleik (1977)

«Galne-Visten», Ola Viste i Vågå, var god både til å danse og å slåst. Ein fin springleik som Erling likte spesielt godt.

39. **Skjemtevise** (1977)

40. «**Mannen gjekk i skogen ut**», visestubb (1977)

41. «**Meinn kom heim att**», visestubb (1977)

42. «**Krokhallingen**» (1980)

Komponert av Erling Kjøk.

43. «**Storvalsen**» (1948)

Samspel med Hans W. Brimi. Ein Fel-Jakupleik. Erling, Hans og Amund Bruøygard (1910–2005) spelte mykje i hop til dans under namnet «Vårdalstrioen».

FOLK MUSIC AND FIDDLERS IN LOM

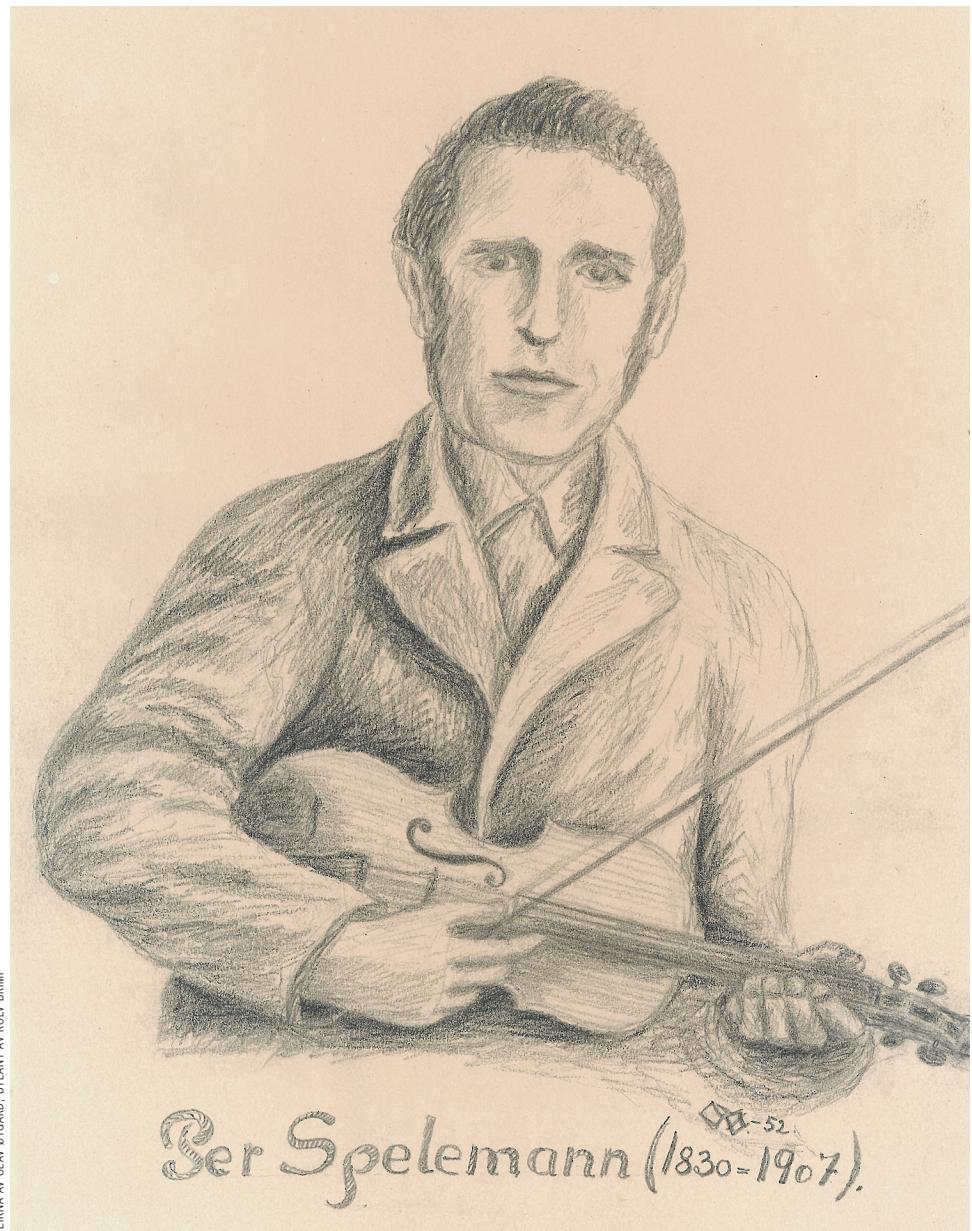

Lom Spelemannslag, about 1955.

In Norway, the municipalities of Lom, Vågå, and Skjåk are central areas for folk music played on regular fiddle. There has been an active folk music and dance tradition in Lom since the 18th century, and there were two concessionaire fiddlers in Lom and Skjåk, Ola Halldøgensen and Kristen Turrmoen (also known as «Spelmann-Kristen»). Fel-Jakup (1821–1876) was the greatest fiddler of them all, and according to tradition, he towered over the other fiddlers. Jakup played with Rolv Gaupar (1824–?) and Jo Krøkjø (1824–?). They were highly regarded and were referred to as Lomspelman by Iva Bråtå in Vågå, among others. Rolv Gaupar and Jo Krøkjø emigrated to America, and we do not know exactly when they died. In spite of mass emigration from the districts in Lom, many great fiddlers remained, so the music has been passed on in unbroken tradition. In his book, *Ei spelmannsøge*, Erling Kjøk writes about fiddlers from Lom and elsewhere in Ottadalen, and he recounts that there were many fiddlers who preserved the music and passed it on. Many fiddlers learned from and played with Jakup, and Per Kringelhaugen (1830–1907), who was also known as Per Spelmann, was the most renowned of them. Per was a teacher and source of tunes for several fiddlers, including Sigurd Eggen and Ola Moløkken, and there has always been a strong network of fiddlers in the area. When a competitive class for regular fiddle was introduced at Landskappleiken (Norway's annual national folk music and dance competition) in 1924 in Molde, Ola Moløkken entered and won. Ola also won in 1926 and 1932. This may be one reason that so many fiddlers from Lom have participated actively at Landskappleiken, and that eight fiddlers from Lom are responsible for 40 of the victories in the A class for regular fiddle.

FEL-JAKUP

Fel-Jakup (1821–1876) was the most well-known fiddler who lived in Lom and Skjåk. He was born in what is currently known as Skjåk municipality, but outside of the district he often went by the name «Loms-Jakup», since Skjåk was a part of Lom municipality until 1866. He played for the famous violinist, Ole Bull, and Bull once said that Myllarguten had the finest tunes, but Fel-Jakup was the best player. Jakup showed an early talent for fiddling and apprenticed in both tailoring and fiddling under Gamel-Sjugurd Hjeltartredet (1810–1889). About Jakup, Gamel-Sjugurd is quoted as saying: "He'll be a great fiddler, because he has such a sharp mind for music, and his manual skill is so good" (Erling Kjøk: *Ei spelmannsøge*). The renowned Traveller fiddler, Fant-Karl (probably Karl Johansen Rosenberg, ca. 1775 – ca. 1855), came to the valley, and Jakup travelled with him for several years. Jakup played so well and made such an impression that he became a well-

TEKNA AV OLAV ØYGARD, UTLÅNT AV ROLV BRIMI

known fiddler in the Røros area, in Trøndelag, and in northwest Norway. Fel-Jakup exchanged tunes wherever he went, and this is probably the main reason why Ottadalen has a large number of tunes in common with these areas. No fiddler in the valley has been discussed and written about to the same extent as Fel-Jakup. This is an indication of the prominent position he held during his lifetime. He played at balls for the upper class, and in the homes of people of humble means. He was a fiddler for all, and the "Jakup Tunes" (Jakup-leikjen) remain as a reminder of Fel-Jakup. His way of playing is still alive, and the "Jakup Tunes" are played a great deal.

PER SPELMANN,

Per Kringelhaugen (1830-1907)

Per Kringelhaugen grew up in Lom, but settled in Bøverdalens as a young man. He lived in several places in Bøverdalens before marrying Eldri on the Kringelhaugen farm, where he remained for the rest of his life. Per apprenticed to become a shoemaker, and shoemaking became his occupation. He began playing fiddle at a young age, and Rolv Gaupar was an important teacher. Per is quoted as having said that he thought Rolv played some tunes better than Jakup. Fel-Jakup later became both a teacher and a friend, and the two of them travelled together to the market in Romsdal at least seven times. On these trips, they would be gone for weeks: they were so caught up with fiddling that they did not hurry to get home. On trips such as these, Per learned a great deal from Fel-Jakup, and thus came to be the main inheritor of his music. Per was also known as «Per Spelmann». After Fel-Jakup passed away, Per became the most popular fiddler in Lom. He was the obvious choice to perform at banquets, and Per rode in front of many bridal processions. He also played at markets, auctions, balls, and other events where there was a need for music. It was natural that other fiddlers came to Per to learn. As such, he became a source of tunes and a teacher for many fiddlers. Both Sigurd Eggen and Ola Moløkken learned from Per Spelmann.

THE FIDDLERS ON THIS CD

OLA MOLØKKEN (1871-1957)

Ola showed an early interest in fiddle music, and he tried to make his own fiddles. His mother was not happy about this, and she destroyed the fiddles when she got hold of them. But then Ola got a very good fiddle, and he was able to practice and perform. Ola mentions three important teachers. The first was Lars Kjørren (1826-1890), who lived in the same local community. Later on, Ola lived in Bøverdalene for a few years, and while he was there he played with and learned from Per Spelmann. A third teacher Ola mentions is Ola Ringneset (1811-1902), the master fiddler from Vågå. Ola Moløkken sometimes worked at the summer mountain farms by the Tessa lake, and he said that Ringnesen often came here during the evenings, and they would play and learn tunes. Ola also found a playing companion in his local community: button accordion player Knut Runningen (1866-1947). The two of them were referred to as "Knut og Lykkjen", and they played at dances for many years. Ola was an influential teacher, especially in Garmo. Everyone who played fiddle in the district learned tunes from him, and typical tunes Ola played were often called "Lykkje Tunes" (Lykkjeleikje). He won Landskappleiken three times, and in 1948 he made a recording for NRK (Norsk riksringkasting, the Norwegian state-owned public broadcasting company). Ola recorded 24 tunes, and these are some of the most important folk music recordings we have in Lom. The tunes Ola plays on this album have been selected from these recordings. Ola received the King's Medal of Merit, and was made an honorary member of Landslaget for Spelemenn (now called FolkOrg).

SIGURD EGGEN (1883-1964)

Sigurd Eggen grew up in Lom, among many fiddlers. He started a family and moved to Bøverdalene, where he worked as a shoemaker and a stonemason. Per Kringelhaugen lived in Bøverdalene, and he became Sigurd's teacher and role model. From Per, the tunes go back to Fel-Jakup, Gamel-Sjugurd, and others. Per was also a shoemaker, so Sigurd learned both shoemaking and fiddling when he visited. Sigurd often played for dance, especially in Lom and Skjåk, and he walked many miles by foot with his fiddle under his arm. His playing was very energetic, and he had an extensive repertoire of tunes. Sigurd was a role model and teacher for younger fiddlers in both Lom and Skjåk, and there are many tunes that are referred to as being after the playing of Sigurd. He competed in kappleikar, and at Landskappleiken in 1957 he won first prize in the category for elder fiddlers. Sigurd composed several fine tunes, and the most well-known of them, the springleik "Gamel-Haugjen", is played throughout Ottadalen. Sigurd was an honorary member of Landslaget for Spelemenn.

JOHANNES LANGØYGARD (1901-1991)

Johannes was the youngest of 13 siblings. He had a musical family, and both of his parents were good singers. Johannes was also a skilled folk singer and sang with an older tonality, but he didn't sing for an audience

Johannes Langøygard

very often. He preferred to sing at home with few people present. On the other hand, he was a very active and well-known fiddler. He and Iva Kolden (1900-1973), who called themselves «Johannes og Iva», played a great deal for dance in Garmo. Johannes was a member of Lom Spelemannslag from the time the group was established in 1942 until the 1980s. He also competed often at kappleikar, and he always looked forward to going on stage. For Johannes, the joy of playing reigned, and not his nerves. Johannes had a free and light playing style. He had a flexible bow hand, so he was a pleasure to watch and to listen to. Even Johannes's foot tramping was unusually elegant. He didn't stamp his foot hard, but gave a light indication of the beat and lifted his foot up right away. Johannes composed several tunes, and the springleik "Skjellbergjen", which he was probably most proud of, is included on this

album. He made his first recording for NRK in 1952, and his last in 1984, at the age of 83. He had a steady bow hand and passion in his playing up until the last years of his life. Johannes was an honorary member of Landslaget for Spelemenn.

ERLING KJØK (1913-1999)

Among more recent fiddlers, Erling Kjøk was the fiddler who knew the most tunes, and he also had extensive knowledge about folk music traditions. In addition, he was an eager collector of vocal folk music. He had an unusually good memory, and he transcribed many tunes. These were collected in the book *Ei spelmannsøge* (1995). Erling is also the main source for the large collection of transcriptions called *Slåtte og leikje* (2012), which his son, Knut, published. Erling and several other local fiddlers played together during the 1930s. This served as the origins for Lom Spelemannslag, which Erling helped found in 1942. He was the group's leader for the first 10 years. Both before and after the war he played a great deal for dance in several districts. But then he went to Oslo for work, and he commuted for many years and played less during this time. During the 1970s Erling received new inspiration when Sven Nyhus, from the Norwegian Collection of Folk Music (Norsk Folkemusikk-samling, or NFS), made recordings of him. Erling recorded both fiddle music and folk songs and was one of the most important sources for NFS. Erling had many sources and teachers in various districts. In particular, he mentioned three men named Ola: Ola Moløkken, Ola Nystugun (1875-1946) from Vågå, and Ola Gjerdet (1871-1952). He rated Ola Gjerdet in Lom the highest. In his book, Erling writes: «I wanted to find and learn the oldest and best tunes. This is exactly what I found when I played with Ola Gjerdet, and I didn't even have to ask.» Erling also composed several tunes, and «Krokhallingen», which has been played at several kappleikar, is on Lom Spelemannslag's repertoire. He had an energetic playing style with a distinctive sense of rhythm and tonality. Erling was an honorary member of Landslaget for Spelemenn.

Rolv Brimi / Rasmus Stauri / Ola Grøsland

Sources:

- O.M. Sandvik: *Folkemusikk i Gudbrandsdalen*, 1948
Årbok for Gudbrandsdalen, 1957, 1963, 1964, 1980, 1993
Olav Saeta: *Norsk Folkemusikk Oppland 1-2*, 1992
Erling Kjøk: *Ei spelmannsøge*, 1995
Arvid Møller: *Den vare tonen*, 1997
Jon Kolden: *Bygdabok for Lom*, 2000
Knut Kjøk: *Slåtte og leikje*, 2012
Hans W. Brimi: *Various written documents*.

Ola Moløkken

01. Bestemor, springleik (2:17)
02. Gjendemasurkaen (01:52)
03. Vals etter Per Spelmann (01:37)
04. Dansar-Hans, springleik (01:26)
05. Nåvårsetermarsjen av Ola Moløkken (02:10)
06. Springleik (01:37)
07. Vals av Ola Moløkken (01:39)
08. Leiken hennar Torø, marsj (01:25)
09. Eirik Kjæstad, vals (01:31)

Sigurd Eggen

10. Gamel-Brit, springleik (01:14)
11. Bruremarsj (02:14)
12. Lomsvogga, vals (01:05)
13. Gamel-Haugjen, springleik av Sigurd Eggen (00:48)
14. Skrivar Hansen, vals (01:51)
15. Eirik Galde, springleik (01:56)
16. Springleik etter Fel-Jakup (01:35)
17. Springleik etter Fel-Jakup (01:46)

Johannes Langøygard

18. Springleik (02:09)
19. Vals etter Nyrnes-Ragnhild (01:32)
20. Springleik etter Per Spelmann (01:27)
21. Johannes Langøygard annonserer (00:06)
22. Springleik etter Per Spelmann (01:11)
23. Har du sett'n Lars Leirom, visestubb (00:18)
24. Å, det falt således ut, visestubb (00:40)
25. Bånsull etter Rasmus Ekle (00:50)
26. Skjellbergjen, springleik av Johannes Langøygard (02:10)
27. Fangjen, lydarslått (01:26)
28. Springleik (02:05)

Erling Kjøk

29. Kjæresten hass Jakup, vals (01:39)
30. Springleik (01:27)
31. Blekastadhallingen (01:58)
32. Springleik etter Rolv Gaupar (01:32)
33. Springleik etter Ola Nystugun (01:30)
34. Vals etter Ola Hoft (01:14)
35. Vindflogoleiken, springleik (01:17)
36. Springleik (01:49)
37. Oskeleiken, springleik (02:43)
38. Galne-Visten, springleik (01:42)
39. Skjemtevise (00:25)
40. Mannen gjekk i skogen ut, visestubb (00:17)
41. Meinn kom heim att, visestubb (00:17)
42. Krokhallingen av Erling Kjøk (02:05)

Erling Kjøk og Hans W. Brimi

43. Storvalsen (03:04)

(total 68:26)